

Superstruna – možnosti filosofického výkladu

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2008](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2008](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 22. 6. 2008
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 22. 6. 2008

Superstruna – možnosti filosofického výkladu

Momentálně nám nebude záležet na matematických výpočtech a jejich fyzikálně teoretických interpretacích (které jsou ostatně zcela v plence, jak se zdá). Soustředíme svůj zájem především na něco, co po mém zájmu otvírá cestu k rozvíjení jisté problematiky. Pokud vezmeme vážně předpoklad, že taková superstruna je jednorozměrná „úsečka“ (velmi krátká ovšem, ale zatím jsem nikde nečetl, zda se počítá s nějakou určitou její délkou, a zda i tato délka se nemůže nějakým způsobem měnit; navíc ona „jednorozměrnost“ je velice nejistá, ba problematická, nejspíš je vícerozměrná – to by pak byl důvod, proč nelze začít „bodem“), která nemá pevnou podobu (tvar, formu), nýbrž nejrůznějšími způsoby se prohýbá (mrská sebou) a tím jakoby vytváří deformovanou plošku (možná spíše vícerozměrný prostor), pak nám budiž dovoleno si trochu vymýšlet. Proč by podobně neměla i ona superstruna být „vytvářena“ mrskajícím se „bodem“, který by svým pohybem tam a zpět rovněž jakoby vytvářel onu mrskající se úsečku (superstrunu)? Musí být nějaký důvod, proč nelze začít s bodem, ale s úsečkou; na to by mohli (a měli) odpovědět právě oni matematictí šampioni, kteří se touto teorií superstrun zabývají. Předpokládejme tedy, že nějaký důvod najdou a uvedou /já jim nabízím to, co jsem uvedl shora). Pak se zdá, že to, co označíme jako „superstrunu“, vlastně nemá pevný tvar, nebo jinak řečeno, že tvary, které při tom jejím „mrskání“ vznikají, jsou jednak bytostně proměnlivé („tekuté“), jednak pomíjející (proč bychom měli předpokládat, že všechny superstruny jsou stejně „dlouhé“? že se „mrskají“ všechny stejně? že plošky, které tak vznikají, jsou naprosto stereotypní? atd. – o to všechno bychom přišli, kdybychom začínali „bodem“).

– A nyní by vlastně mohlo přijít to hlavní: ty nejmenší „události“, totiž to dění, jímž či v němž ty „superstruny“ sebou mrskají, „trvá“ jen nějaký čas; není to asi jen jedno „mrsknutí“, ale více takových „mrsknutí“ za sebou. Jak vlastně spolu tato „mrsknutí“ mohou souviset, abychom mohli mluvit o „mrskající se superstruně“? Nepochybně tu nemůžeme hledat odpověď poukazem na jakýsi poslední „substrát“ – žádný tam není. A protože sama superstruna jakožto nejmenší „událost“ má svůj vznik, ale i zánik, musíme řešení hledat v tom „jakl“ se mrská. To je to jediné, nač mohou „navazovat“ zase další superstruny (jakožto nejmenší události). (Mimochodem: termín „superstruna“ se mi zdá zcela neadekvátní; protože latinské „super“ znamená „nad“, správně by se mělo mluvit o „substrunách“, tedy anglicky a mezinárodně „substrings“.)

(Písek, 080622-2.)